

Λατινικό Συντακτικό
ΤΟ ΓΕΡΟΥΝΔΙΑΚΟ και η ΓΕΡΟΥΝΔΙΑΚΗ ΕΛΞΗ

** Το Γερουνδιακό μαζί με τους τύπους του βοηθητικού ρήματος **SUM σχηματίζει την Παθητική περιφραστική συζυγία.**

Το ποιητικό αίτιο τίθεται ή εννοείται σε πτώση Δοτική.

** Παρουσιάζει δύο [2] τύπους συντάξεων:

A.- Προσωπική σύνταξη

Το γερουνδιακό ως κατηγορούμενο συμφωνεί με το υποκείμενο του **sum** σε γένος, αριθμό και πτώση.

Προϋπόθεση το Γερουνδιακό να ανήκει σε ρήμα μεταβατικό που συντάσσεται με αιτιατική.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

κείμενο 33 : **** omnia sunt excitanda tibi uni**

** constituenda [tibi] judicia [sunt]

** revocanda [tibi] fides [est]

** comprimendae [tibi] libidines [sunt]

** propaganda [tibi] suboles [sunt]

** omnia [tibi] vincienda [sunt]

** omnia nunc belli vulnera tibi sananda sunt

κείμενο 46 : **** nec magis vituperandus [nobis] est proditor patriae quam proditor communis utilitatis, aut communis salutis desertor**

** ut laudandus [nobis] is sit

κείμενο 48 : **** quod [Sertorio] imperandum militibus esset**

B.- Απρόσωπη σύνταξη

Το Γερουνδιακό είναι στο ουδέτερο γένος, ονομαστική ενικού αριθμού και το ρήμα **sum** σε τρίτο ενικό πρόσωπο.

Προϋπόθεση το Γερουνδιακό να είναι αμετάβατου ρήματος ή μεταβατικού που δεν συντάσσεται με αιτιατική.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

Κείμενο 33 : **** subveniendum [tibi] reipublicae est**

Γ.- Το Γερουνδιακό ως Επιθετικός Προσδιορισμός

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

Κείμενο 14 : **** species horrenda**

Δ.- Το Γερουνδιακό ως Κατηγορηματικός Προσδιορισμός

στο αντικείμενο/υποκείμενο ρημάτων με σημασία «δίνω, παραδίδω, παρέχω» .

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

Κείμενο 36 : **** ille...se.....assidentem et.....cenantem eis spectandum praebuit**

ΓΕΡΟΥΝΔΙΑΚΗ ΕΛΞΗ [attractio gerundiva]

Λέγεται το συντακτικό φαινόμενο της Λατινικής Γλώσσας κατά το οποίο γίνεται μετατροπή της ενεργητικής σύνταξης [σύνταξη με Γερούνδιο] σε παθητική σύνταξη [σύνταξη με Γερονδιακό].

Προϋπόθεση για να γίνει Γερονδιακή έλξη το Γερούνδιο να είναι μεταβατικό ρήμα και να συντάσσεται με αιτιατική πτώση ή με αφαιρετική για τα ρήματα *utor, furor, fungor, potior*.

Κατά τη μετατροπή της ενεργητικής σύνταξης σε παθητική, δηλαδή από Γερούνδιο σε Γερονδιακό ακολουθείται η εξής πορεία:

A] Το αντικείμενο του Γερονδίου τίθεται στην πτώση του Γερονδίου ως υποκείμενο του Γερονδιακού

B] Το Γερούνδιο αντικαθίσταται από Γερονδιακό, το οποίο συμφωνεί με το υποκείμενό του σε γένος, αριθμό και πτώση

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

Η ενεργητική σύνταξη laudem expetendo

↓ ↓

γίνεται παθητική σύνταξη laude expetenda

δηλαδή, το *laude* τέθηκε σε αφαιρετική πτώση για να συμφωνεί με την αφαιρετική πτώση του Γερονδίου *expetendo*, ενώ το Γερονδιακό *expetenda* τέθηκε σε αφαιρετική πτώση, ενικού αριθμού, θηλυκού γένους [εξαιτίας του *laude*].

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: *laus,-dis=θηλυκό / expetendo = Γερούνδιο / expetenda = Γερονδιακό expeto* Τρίτη συζυγία, ρήμα μεταβατικό, συντασσόμενο με αιτιατική.

** Η Γερονδιακή έλξη είναι ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ, δηλαδή επιτρέπεται μόνο η χρήση Γερονδιακού, αντί να χρησιμοποιηθεί εμπρόθετο Γερούνδιο ή δοτική Γερονδίου.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: *cupiditas liberandi patriam → cupiditas liberandae patriae*
ars scribendi epistulas → ars scribendarum epistularum

** Η Γερονδιακή έλξη είναι ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ [αλλά προτιμάται συνήθως στην κλασική μορφή της Λατινικής Γλώσσας][δηλαδή επιτρέπεται και η χρήση Γερονδίου και η χρήση Γερονδιακού] σε περίπτωση χρήσης απρόθετης Γενικής ή Αφαιρετικής Γερονδίου.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: *de transportando exercitu magnopere curavit* [ΔΕΝ ΑΛΛΑΖΕΙ]

** Η Γερονδιακή έλξη ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΗ [δηλαδή επιτρέπεται μόνο η χρήση Γερονδίου], όταν το αντικείμενο του Γερονδίου είναι σε ουδέτερο γένος επιθέτου ή αντωνυμίας.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: *cupidus erat audiendi multa* [ουδέτερο επιθέτου]
potestas deligendi ea [ουδέτερο αντωνυμίας]

** ΔΙΑΛΥΣΗ ΓΕΡΟΥΝΔΙΑΚΗΣ ΕΛΞΗΣ

Μετατροπή της παθητικής σύνταξης [χρήση Γερονδιακού] σε ενεργητική σύνταξη [χρήση Γερονδίου] ακολουθείται ακριβώς η αντίθετη πορεία.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

ars administrandae rei publicae [*administrandae* Γερονδιακό / *rei publicae* γενική]
ars administrandi rem publicam [*administrandi* Γερούνδιο / *rem publicam* αιτιατική].

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ στα Λατινικά Κείμενα Λυκείου

** ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΓΕΡΟΥΝΔΙΑΚΟΥ

Κείμενο 33 : ** *omnia sunt excitanda tibi uni*

- *omnia a te uno excitari oportet*
- *tu unus omnia excitare debes*

** *constituenda [tibi] judicia [sunt]*

- *judicia [a te] constitui oportet*
- *[tu] judicia constituere debes*

** *revocanda [tibi] fides [est]*

- fidem [a te] revocari oportet
- [tu] fidem revocare debes
- ** comprimendae [tibi] libidines [sunt]
- libidines [a te] comprimere oportet
- [tu] libidines comprimere debes
- ** propaganda [tibi] suboles [sunt]
- subolem [a te] propagari oportet
- [tu] subolem propagare debes
- ** omnia [tibi] vincienda [sunt]
- omnia [a te] vinciri oportet
- [tu] omnia vincere debes
- ** omnia nunc belli vulnera tibi sananda sunt
- omnia nunc belli vulnera a te sanari oportet
- [tu] omnia nunc belli vulnera sanare debes

Κείμενο 46 : ** nec magis vituperandus [nobis] est proditor patriae quam proditor communis utilitatis, aut communis salutis desertor

- nec magis vituperari [a nobis] oportet proditorem patriae quam proditorem communis utilitatis, aut communis salutis desertorem
- nec magis [nos] vituperare debemus proditorem patriae quam proditorem communis utilitatis, aut communis salutis desertorem

** ut laudandus [nobis] is sit

- ut eum [a nobis] laudari oporteat
- ut [nos] eum laudare debeamus

Κείμενο 48 : ** quod [Sertorio] imperandum militibus esset

- quod [a Sertorio] imperari militibus oporteret
- quod [Sertorius] militibus imperare deberet

**** ANΤΙΣΤΡΟΦΑ**

Κείμενο 7 : ** vim hostium cavere debetis

- Απρόσωπη : vim hostium a vobis caveri oportet
- Γερουνδιακό : vis hostium vobis cavenda est

Κείμενο 30 : ** Murenam laudare debemus

- Απρόσωπη : Murenam a nobis laudari oportet
- Γερουνδιακό : Murena nobis laudandus est

**** ANΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΡΟΣΩΠΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΓΕΡΟΥΝΔΙΑΚΟΥ**

Κείμενο 33 : ** subveniendum [tibi] rei publicae est

- [te] rei publicae subvenire oportet
- [tu] rei publicae subvenire debes

**** ΓΕΡΟΥΝΔΙΑΚΗ ΕΛΞΗ**

Στα κατωτέρω παραδείγματα η παθητική σύνταξη είναι ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ, γιατί αποκλείεται η χρήση εμπρόθετου Γερούνδιου με αντικείμενο σε αιτιατική.

Κείμενο 49 : ** de interficiendo Caesare → εμπρόθετη αφαιρετική της αναφοράς.
Είναι ΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΗ η ενεργητική σύνταξη [de interficiendo Caesarem]

** unguium resecandorum causa → εμπρόθετη Γενική του σκοπού.
Είναι ΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΗ η ενεργητική σύνταξη [ungues resecandi causa]

** ad eam objurgandam → εμπρόθετη αιτιατική του σκοπού.
Είναι ΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΗ η ενεργητική σύνταξη [ad objurgandum eam]

** ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΣΕ ΠΑΘΗΤΙΚΗ

A.- Στα κατωτέρω παραδείγματα η παθητική σύνταξη είναι ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ, όμως προτιμάται, αφού πρόκειται για απρόθετη Γενική ή Αφαιρετική του Γερουνδίου με αντικείμενο σε αιτιατική πτώση.

Κείμενο 32 :

1. ****cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam** [Οι Γενικές των Γερουνδίων είναι αντικειμενικές στο επίθετο cupidus]

**cupidus bene gerendae et administrandae rei publicae [με Γερουνδιακή έλξη]

2. ****colendo et cogitando homines excellentes** [Τα Γερούνδια σε αφαιρετική του τρόπου]

**colendis et cogitandis hominibus excellentibus [με Γερουνδιακή έλξη]

3. ****laudem et honestatem solum expetendo** [Το Γερούνδιο σε αφαιρετική του τρόπου]

**laude et honestate solum expetenda [με Γερουνδιακή έλξη]

B.- Στα κατωτέρω παραδείγματα η Γερουνδιακή έλξη είναι ΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΗ, γιατί το Γερούνδιο δεν έχει αντικείμενο σε αιτιατική πτώση.

Κείμενο 31 :

**cupiditate rugnandi permotus [Το Γερούνδιο είναι Γενική αντικειμενική στο cupiditate]

Κείμενο 32:

**non solum ad intuendum, verum etiam ad imitandum [Τα Γερούνδια είναι εμπρόθετες αιτιατικές του σκοπού]

**cruciatus....et....pericula....parvi esse ducendo [Το Γερούνδιο είναι αφαιρετική του τρόπου]

Κείμενο 38:

**longa mora standi fessa [Το Γερούνδιο είναι Γενική αντικειμενική στο mora]

Κείμενο 42:

**conjuratiōnemque nascentem non credendo confirmaverunt [Το Γερούνδιο είναι αφαιρετική του τρόπου]

**Βλέπε και τη Σχολική Λατινική Γραμματική.

Σοφία Γ. Μεσίγκου – Γιώργος Ι. Κρικώνης

Φιλολογοί

Οκτώβριος 2017